

[Hjem](#) > [Promilleafgiftsfonden](#) > [2014](#) > [Ny viden](#) > **Etablering af efterafgrøder efter høst på økologiske bedrifter**

Etablering af efterafgrøder efter høst på økologiske bedrifter

Anvendelse af efterafgrøder øger jordens frugtbarhed og udbyttene i sædskifterne. Prøv at eksperimentere med mulighederne. Etablering koster, men chancen for positivt nettoudbytte er stor. Promilleafgiftsfonden for landbrug

Mange økologer behøver ikke at etablere pligtige efterafgrøder, men der er god grund til alligevel at så efterafgrøder. Efterafgrøderne holder på kvælstoffet (N) i jorden, og de N-fikserende efterafgrøder giver et endnu større input af kvælstof til næste års afgrøder.

Nogle simple anbefalinger til optimal etablering af efterafgrøder:

- Så olieræddike, gul sennep og fodervikke senest 10. august.
- For hver dag såningen udskydes bliver afgrøden og roddybden mindre. Optagelsen kan falde med 2 kg kvælstof pr. ha pr. dag.
- Så altid i et godt og veltillavet såbed. Det betaler sig.
- Start med en pløjning/skræpløjning umiddelbart efter høst. En fuld gennemskæring er effektiv over for tidsler. Sammen med en veletableret efterafgrøde efterfulgt af forårspløjning opnås god bekæmpelse af tidslerne.
- Lad være med at så efterafgrøderne før høst. Det er alt for usikkert og medfører risiko for huller i plantebestanden.
- Drop efterafgrøden hvis du har problemer med kvik. Efterafgrøder konkurrerer ikke godt mod kvikken. Her skal mekanisk bekæmpelse til.

Valg af efterafgrøde

Vælg blandinger med N-fikserende efterafgrøder på marker med lille N-pulje i jorden (efter f.eks. korn), såfremt kravet om lovpligtige efterafgrøder tillader det. På marker med høj N-pulje i jorden (efter f.eks. kløvergræs) anvendes ikke-N-fikserende arter.

Nogle forslag til blandinger og udsædsmængder ses i tabel 1. Vær opmærksom på at efterafgrøder skal være tætte, da de skal producere rødder og overjordisk biomasse og ikke frø. Jo ringere såbed des højere udsædsmængde er nødvendig. Efterafgrøder bør etableres lige så omhyggeligt som hovedafgrøder.

Table 1. Forslag til efterafgrøde/blandinger sået med almindelig såmaskine efter høst.

Jordtype	N-pulje	Arter	Kg pr. ha	Kr. pr. kg ¹	Kr. pr. ha I alt	Lovpligtig	Vinterfast	
Sand	Lav	Rug	40	1,8	72		Ja	
		+vintervikke	40	37*	1480	1552	Nej	Ja
		Rug	40	1,8	72			Ja
		+fodervikke	60	12	720	792	Nej	Nej
		Rug	40	1,8	72			Ja
		+ olieræddike	4	29	116			(Nej)
		+ fodervikke	30	12	360	548	Nej	Nej
Høj	Vinterraps	6	100	600	600	Ja	Ja	
	Rug	40	1,8	72			Ja	
	+vinterraps	3	100	300	372	Nej	Ja	
Ler	Lav	Gul sennep	6	20	120		Nej	
		+ fodervikke	60	12	720	840	Nej	Nej
		Olieræddike	8	29	232			(Nej)
	Høj	+ fodervikke	60	12	720	952	Nej	Nej
		Gul sennep	10	20	200	200	Ja	Nej
		Olieræddike	14	29	406	406	Ja	(Nej)

¹Oplyste priser på økologisk udsæd. Vintervikken(*) er dog ikke økologisk såsæd, og for rugen er der anvendt almindelig foderpris.

Omkostninger til pløjning og såning

Med en maskinstationspris på 1.000 kr. pr. ha til pløjning og såning samt en kornpris på efterfølgende salgsafgrøde på 200 kr. pr. hkg vil omkostningerne til etablering af efterafgrøden koste mellem 6 og 13 hkg kerne. Vintervikken er med nugældende priser den absolut dyreste af efterafgrøderne.

Eksperimenter

Det vil være så godt, hvis der blev eksperimenteret lidt mere på markerne. Afprøv nogle forskellige løsninger og se, hvad der sker. Meld meget gerne tilbage.

Blandingen af gul sennep og fodervikke, sået efter tidlig høst, har givet flotte resultater i de økologiske landsforsøg i 2011 og 2012. Sandsynligvis vil en blanding med olieræddike i stedet for gul sennep være på samme høje niveau. På sandjord iblandes rug og/eller vinterraps for at sikre vinterfastheden.

En efterafgrødeblanding kan billiggøres ved at øge andelen af rug og nedsætte udsædsmængden af de øvrige arter. Jo tidligere såning og jo bedre såbed des lavere udsædsmængde er nødvendig.

Hvis du skal have lovpligtige efterafgrøder gælder følgende (men bemærk at såning af korsblomstrede efterafgrøder den 20. august er meget sent i forhold til optimalt udbytte):

Afgrødetyper, der er godkendt som lovpligtige efterafgrøder Nedpløjning af lovpligtige efterafgrøder

- Udlæg af rent græs, cikorie
- Korn og græs sået senest 1. august
- Korsblomstrede sået senest 20. august
- Frøgræs der fortsætter som efterafgrøde

Tidligst 20. oktober, udlæg i majs dog først 1. marts.